

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM
OCENIANIA Z GEOGRAFII DLA
UCZNIÓW PUBLICZNEGO
GIMNAZJUM IM. NARODÓW
ZJEDNOCZONEJ EUROPY W
BIELICACH**

mgr Daniel Chyliński

I. PODSTAWA PRAWNA

- Rozporządzenia MENiS z dn. 28 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
- Rozporządzenia MEN z dn. 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych
- Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania (WSO)

II. WYMAGANIA EDUKACYJNE

Poziom wymagań edukacyjnych na poszczególne stopnie szkolne zawierają wynikowe plany dydaktyczne oraz kryteria ocen dla poszczególnych form sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów opracowane według programu nauczania geografii dla gimnazjum-Puls Ziemi autorstwa Ewy Marii Tuz

III. SPOSÓB INFORMOWANIA O WYMAGANIACH NA POSZCZEGÓLNE OCENY.

Sposoby informowania.

1. informacja ustna przekazana uczniowi przez nauczyciela w terminie do 2 tygodni od rozpoczęcia nauki
2. informacja uzupełniająca może być przekazana, na prośbę ucznia, na początku II semestru
3. informacje w formie pisemnej znajdują się u nauczyciela przedmiotu lub na stronie szkoły

IV. FORMY I METODY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIA.

1. Uczniowie mogą być oceniani:

- w sali lekcyjnej,
- podczas zajęć w terenie,
- za działania na rzecz szkoły i środowiska związane tematycznie z przedmiotem,
- podczas spotkań naukowych,
- uczestnicząc w konkursach przedmiotowych,
- uczestnicząc w projektach edukacyjnych.

2. Mogą otrzymywać oceny za:

- prezentację dłuższych wypowiedzi,
- udział w dyskusjach,
- prezentowanie pracy grupy,
- krótkie odpowiedzi w toku lekcji,
- pisemne zadania testowe,
- sporządzanie map myślowych, posterów, portfolio,
- wykonanie prac dodatkowych związanych tematycznie z przedmiotem (zaproponowanych przez ucznia lub wskazanych przez nauczyciela),
- inne działania wynikające z zainteresowań ucznia, wiążące się z programem nauczania geografii jak i wykraczające poza program, np.:

- własne działania na rzecz środowiska potwierdzone przez nauczycieli lub dyrektora szkoły
 - przygotowanie materiału do nowej lekcji,
 - zorganizowanie wystawy, konkursu itp.
- 3. **Zarówno odpowiedzi ustne jak i pisemne powinny być oparte o umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji:**
 - podręcznika,
 - zeszytu ćwiczeń,
 - map różnej treści,
 - rocznika statystycznego,
 - słownika geograficznego,
 - czasopism,
 - literatury popularno - naukowej,
 - internetu,
 - innych źródeł

V. SPOSOBY POWIADAMIANIA UCZNIA O TERMINACH KONTROLI WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI ORAZ O ZAKRESIE MATERIAŁU PRZEWIDZIANEGO DO KONTROLI

- **praca klasowa** (obejmująca duży zakres wiedzy i umiejętności), **sprawdzian** (obejmujący ostatnio omawianą tematykę – z więcej niż trzech ostatnich lekcji) powinny być zapowiedziane co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzone lekcją powtórzeniową oraz wpisem do dziennika lekcyjnego
- **kartkówka lub bieżąca odpowiedź** (materiał trzech lub czterech ostatnich lekcji) nie wymaga uprzedzenia uczniów oraz wpisu do dziennika lekcyjnego (traktujemy je jako sprawdzenie systematyczności pracy uczniów)
- **inne formy** – terminy i zakres materiału uzależnione są od ich stopnia trudności; nauczyciel ustala je w porozumieniu z uczniami

VI. TERMINY SPRAWDZANIA PRAC I INFORMOWANIA UCZNIÓW O UZYSKANYCH OCENACH

- **prace klasowe, sprawdziany** powinny być sprawdzone i oddane uczniom do wglądu w terminie do dwóch tygodni od daty wykonania, chyba że w tym okresie nie odbywają się zajęcia dydaktyczno – wychowawcze w szkole lub nauczyciel przebywa na zwolnieniu lekarskim
- **kartkówki** – powinny być sprawdzone, ocenione i oddane uczniom do wglądu w terminie jednego tygodnia od daty ich wykonania, chyba że nie jest to możliwe z przyczyn podanych powyżej
- **referaty** – powinny być sprawdzone, ocenione i oddane uczniom w terminie do trzech tygodni od daty ich dostarczenia nauczycielowi (w takim przypadku uczniowie piszą wypracowania nie w zeszytach przedmiotowych, lecz na papierze znormalizowanym);
- **inne formy** – terminy ustala się na bieżąco w porozumieniu z uczniami stosownie do trudności i czasochłonności wykonanego zadania.

VII. ARCHIWIZACJA PRAC

Archiwizacji (przechowywaniu) do końca roku szkolnego, czyli 31 VIII podlegają: prace klasowe, sprawdziany, kartkówki i referaty. Po okresie archiwizacji wyżej wymienione prace zostają zniszczone.

VIII. SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA PRAC UCZNIOM, RODZICOM LUB PRAWNYM OPIEKUNOM

Uczeń ma prawo wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy własnej w obecności nauczyciela i uzyskania zwiększonej motywacji uzyskanej oceny. W przypadku narzędzi pomiaru ocenianych według kryteriów procentowych motywację zastępuje informacja o uzyskanych punktach za poszczególne zadania oraz o łącznej sumie punktów.

Prawo wglądu do prac mają także rodzice (prawni opiekunowie) ucznia podczas zebrań z rodzicami lub indywidualnych spotkań z wychowawcą klasy, ale tylko w obecności nauczyciela geografii.

IX. ZASADY POPRAWIANIA WYNIKÓW NIEKORZYSTNYCH

Uczeń ma prawo poprawiania wyników niekorzystnych z pisemnych form kontroli wiadomości i umiejętności. Poprawianie ocen nie jest jednak obligatoryjne i zależy od decyzji ucznia.

W sytuacji poprawiania wyników niekorzystnych uczeń otrzymuje nowe zadania o identycznym stopniu trudności co poprzednie.

Termin poprawiania wyników niekorzystnych ustala nauczyciel w porozumieniu z uczniem; poprawa nie może jednak odbyć się później niż dwa tygodnie od daty oddania prac.

Ocenę wyższą uzyskaną podczas poprawiania wyników niekorzystnych wpisuje się do dziennika. Oceną braną pod uwagę podczas klasyfikacji jest średnia ocen uzyskana z pracy pisemnej i poprawy. Uczeń, który z powodu usprawiedliwionej nieobecności nie przystąpił do pisemnej klasowej formy sprawdzania wiadomości i umiejętności (praca klasowa, sprawdzian) ma obowiązek do niej przystąpić w kolejnym terminie wyznaczonym przez nauczyciela.

X. OCENA BIEŻĄCEJ AKTYWNOŚCI UCZNIÓW PODCZAS LEKCJI

Aktywność ucznia podczas lekcji podlega bieżącemu ocenianiu za pomocą znaku „+”, które nauczyciel wpisuje do dziennika lekcyjnego. Uczeń ma prawo skontrolować liczbę „plusów”. Każdy uczeń powinien dążyć do uzyskania jak największej liczby „plusów”, ponieważ zostają one przeliczone na oceny:

- 4 plusy – bardzo dobry
- 3 plusy – dobry
- 2 plusy – dostateczny
- 1 plus – dopuszczający

UWAGA! Oceny dopuszczające, dostateczne i dobre wystawiane będą po konsultacji z uczniem, w celu wyrażenia jego woli, co do otrzymania zaproponowanej oceny za aktywność.

Szczególna aktywność ucznia podczas lekcji może zostać nagrodzona przez nauczyciela odpowiednią pozytywną oceną.

Pod pojęciem aktywności, ocenianej znakiem „+”, rozumie się także inne jej formy, np. pracę w grupach, wszelkie prace wykonane przez ucznia z własnej inicjatywy lub na prośbę nauczyciela, udział w konkursach etc.

XI. ZASADY I FORMY WSPIERANIA UCZNIÓW, KTÓRZY MAJĄ TRUDNOŚCI W NAUCE

Wychodząc naprzeciw potrzebom ucznia wynikających z jego deficytu wiedzy i umiejętności, nauczyciel podejmuje działania wspierające. Prośba ucznia o pomoc lub działania podjęte z inicjatywy nauczyciela będą odnotowywane w zeszycie przedmiotowym – data, treść prośby bądź inicjatywy, podpis nauczyciela i ucznia.

W stosunku do uczniów, którzy osiągają słabe wyniki w nauce nauczyciel:

- stosuje na lekcji pracę na poziomach (praca w grupie z uczniami o podobnym poziomie uzdolnień, zadania łatwiejsze dla uczniów słabszych)
- umożliwia pracę inną techniką
- organizuje pomoc koleżeńską
- motywuje do pracy przez rozmowy z uczniem (konsultacje indywidualne) i jego rodzicami
- zachęca do uczęszczania na zajęcia wyrównawcze lub aktywności pozalekcyjnej, zlecając wykonanie przez ucznia dodatkowych prac np. pracy domowej, referatu lub pracy praktycznej dostosowanej do poziomu uzdolnień, zainteresowań i możliwości ucznia.

XII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. **Obowiązkiem każdego ucznia jest przygotowywanie się do lekcji.**
2. Uczeń ma prawo do nieprzygotowania się do lekcji z ważnych i uzasadnionych powodów, ale za każdym razem zgłasza ten fakt nauczycielowi tuż po zakończeniu czynności organizacyjno – porządkowych, takich jak sprawdzanie nieobecności i zapisanie tematu lekcji w dzienniku.
3. W ciągu semestru uczeń może raz (jedna godzina geografii tygodniowo) bądź dwa razy (dwie godziny geografii w tygodniu) zgłosić nieprzygotowanie do lekcji oznaczone w dzienniku jako „np.”. Za nieprzygotowanie uważa się nieopanowanie przez ucznia materiału z czterech ostatnich lekcji oraz brak pracy domowej. Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania do lekcji na zajęciach, na których zostały zapowiedziane praca klasowa, sprawdzian lub wystawiana jest ocena końcowa.
4. Zapowiedziana przez nauczyciela, zgodnie z trybem: praca klasowa lub sprawdzian nie ulegają przekładaniu na inny termin. Nauczyciel zapisuje datę zapowiedzenia ww. form w dzienniku lekcyjnym.
5. Braki w zeszycie wynikłe z nieobecności ucznia w szkole oraz wszelkie zaległości wynikłe z tego powodu choroby powinny być uzupełnione na bieżąco.
6. Jeżeli podczas pisemnej klasowej formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczeń pracuje niesamodzielnie (korzysta z pomocy innych uczniów, zeszytu lub innych materiałów), wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawienia.
7. Nieusprawiedliwiona nieobecność ucznia podczas sprawdzania wiadomości i umiejętności jest równoznaczna z uzyskaniem oceny niedostatecznej bez możliwości jej poprawy.
8. W przypadku posiadania przez ucznia opinii PPP nauczyciel zobowiązany jest dostosować wymagania edukacyjne lub metody pracy do zaleceń poradni i możliwości ucznia.

9. Uczeń uzyskuje pozytywną ocenę semestralną / końcoworoczną, jeżeli spełnił wymagania edukacyjne na daną ocenę (minimum dopuszczającą).
10. W sytuacji, gdy uczeń postąpił nieuczciwie i oddał pracę będącą plagiatem otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawienia oraz wpis do zeszytu uwag.

KRYTERIA OCENY PRAC PISEMNYCH – PSO GEOGRAFIA - (kryterium procentowe)

W pracach pisemnych wszystkim zadaniom przyporządkowana jest określona liczba punktów. Progi procentowe poszczególnych ocen są następujące:

Praca klasowa, sprawdzian - przyjmuje się następujący przelicznik % przy ocenianiu prac pisemnych

Ocena	Odsetek punktów
Celująca	Powyżej 99 %
Bardzo dobra	90 % - 98 %
Dobra	75 % - 89 %
Dostateczna	50 % - 74 %
Dopuszczająca	30 % - 49 %
Niedostateczna	Poniżej 30%

Ogólne kryteria i wymagania na poszczególne stopnie :

• stopień/ocena - niedostateczny

Uczeń nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej dla gimnazjum - potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: wykazuje brak systematyczności i chęci do nauki, nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań.

• Stopień/ocena - dopuszczający (wymagania konieczne)

Uczeń ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności. Tu: opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako praca odtwórcza, wskazująca na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

UWAGA: uczeń powinien uzyskać nie mniej niż po 2 oceny pozytywne w jednym półroczu. Podczas wypowiedzi pisemnej uzyskuje min. 30% poprawnych odpowiedzi.

• Stopień/ocena - dostateczny (wymagania podstawowe)

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. W szczególności: posiada podstawową orientację na mapie i w przestrzeni

geograficznej, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustna odbywa się przy pomocy nauczyciela zadającego kolejne pytania, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach, wartościuje elementy działalności człowieka w środowisku, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

• **Stopień/ocena - dobry (wymagania rozszerzające)**

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym, uwzględniającym wymagania rozszerzające. W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne jest różne jakościowo, posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć uwidaczniają się niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka w środowisku, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

• **Stopień/ocena - bardzo dobry (wymagania dopełniające)**

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej. W szczególności: przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.

• **Stopień/ocena - celujący (wymagania wykraczające)**

Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach na ocenę bardzo dobra, a ponadto w zakresie posiadanej wiedzy wykracza poza podstawę programową, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie. Ponadto uczeń może wykazać się znaczącymi osiągnięciami w konkursach na poziomie ponadшкоlnym.